

Mestna občina Celje
Oddelek za družbene dejavnosti

PROBLEMI IN ČUSTVA MLADOSTNIKA – RETROSPEKTIVA

raziskovalna naloga

Avtorja:

Alex PETROVIĆ, M – 3. d

Laura KOLENC, M – 3. e

Mentorici:

Mojca LAPI, mag. prof. ped.

Barbara ŠKORC, univ. dipl. ang.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2022

sklep

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem dijakinjam in dijakom, ki so sodelovali pri izpolnjevanju ankete, ter ravnateljem srednjih šol v Celju, ki so dijakinje in dijake spodbudili k reševanju ankete.

PROBLEMI IN ČUSTVA MLADOSTNIKA – RETROSPEKTIVA

Ključne besede: čustva, problemi, mladostniki, šolska svetovalna služba

POVZETEK

Mladostniki se skozi obdobje odraščanja srečujejo z mnogimi stiskami, zagotovo se spreminja njihovo dojetje sveta, na njihovo sprejemanje in razumevanje težav pa vpliva tudi odprtost družbe.

V teoretičnem delu smo opredeli probleme, s katerimi se dandanes soočajo mladostniki ter kaj nanje vpliva. V hitro razvijajočem se svetu se namreč mladi zatekajo na socialna omrežja ter s pomočjo njih rešujejo, hkrati pa morda tudi povečujejo svoje stiske, saj so ločeni od realnega življenja.

V empiričnem delu smo izvedli raziskavo s pomočjo anonimnega vprašalnika. Naš glavni namen je bil ugotoviti, s kakšnimi težavami in stiskami se mladostniki dandanes srečujejo ter na kakšen način jih poskušajo reševati. Želeli smo raziskati, kakšen je njihov odnos do posameznika in družbe, kako v kriznih situacijah reagirajo, h komu se zatečejo po pomoč ter kakšno vlogo ima pri reševanju težav mladostnika šolska svetovalna služba – ali se dijaki obrnejo na svetovalno službo, kadar se jim zdijo težave in stiske nerešljive ali raje poskušajo svoje probleme reševati sami. Rezultate ankete smo primerjali z rezultati raziskovalne naloge iz leta 1985.

Ugotovitve raziskovalne naloge bi lahko pripomogle, da bi mladostnika z njegovimi težavami poskušali razumeti, izboljšati odnose med mladostniki in odraslimi ter jim tako poskušali pomagati na poti do odraslosti.

PROBLEMS AND EMOTIONS OF ADOLESCENTS - RETROSPECTIVE

Key words: emotions, problems, adolescents, school counselling service

ABSTRACT

Adolescents face many hardships during their period of growing up. Their perception of the world has certainly changed and the openness of our society also influences their acceptance and understanding of problems.

In the theoretical part, we have identified the problems that the youth face nowadays and the reason that influences them. In a rapidly evolving world young people have turned to social media to solve them, and at the same time perhaps increased their distress as they are separated from real life.

In the empirical part, the research was conducted by the help of an anonymous questionnaire. Our main purpose has been to find out what problems and hardships young people face today and how they try to solve them. We have investigated their attitude towards the individual and our society, their reaction in crisis situations, to whom they turn for help and what role the school counselling service plays in solving the problems of adolescents - whether students turn to the counselling service when they have unsolvable problems and distress or prefer to try to solve their problems on their own. The results of the survey have been compared with the results of the research project from 1985.

The findings of our research task could help to try to understand the adolescents and their problems, to improve the relationship between adolescents and adults, and therefore try to help them on their path to adulthood.

Kazalo vsebine

1	UVOD	1
2	TEORETIČNI DEL	2
3	NAMEN RAZISKAVE	5
3.1	Metodologija	5
3.1.1	Raziskovalne metode	5
3.1.2	Raziskovalni vzorec	5
3.1.3	Postopek zbiranja podatkov	7
3.1.3.1	Organizacija zbiranja podatkov	7
3.1.3.2	Vsebinsko-metodološke značilnosti instrumentov	7
3.2	Statistična obdelava podatkov	8
4	REZULTATI IN INTERPRETACIJA	9
5	Sklep	33
	VIRI IN LITERATURA	35

Kazalo tabel

Tabela 1: Število (f) in strukturni odstotki (f%) dijakov po letnikih	6
Tabela 2: Število (f) in strukturni odstotki (f%) dijakov po starosti.....	6
Tabela 3: Število (f) in strukturni odstotki (f%) dijakov po spolu.....	7
Tabela 4: Si že kdaj bil/a pri svetovalni/emu delavki/cu?	9
Tabela 5: Če si, ali si bil/a zadovoljen/a z njegovo/njeno pomočjo?.....	9
Tabela 6: Ali je pomembno, katerega spola je svetovalni delavec? Komu bi bolj zaupal/a?..	10
Tabela 7: Meniš, da je svetovalnih delavcev:	10
Tabela 8: Meniš, da osebnost svetovalne/ga delavke/ca vpliva na kvaliteto pomoči, ki jo nudi?	11
Tabela 9: Kje bi po tvojem mnenju lahko potekalo kvalitetno psihološko svetovanje?.....	11
Tabela 10: Meniš, da bi tudi ljudje z manjšimi problemi morali k svetovalni/emu delavki/cu?	12
Tabela 11: Ali kdaj doživljaš občutek tesnobe?	12
Tabela 12: Če da, kaj storiš, ko doživljaš občutek tesnobe?.....	13
Tabela 13: Kaj je najpogosteje vir tvoje tesnobe?	13
Tabela 14: Se kdaj jeziš?.....	14
Tabela 15: Kaj storiš, kadar si zelo jezen/a?.....	14
Tabela 16: Ali kdaj jočeš?.....	15
Tabela 17: Misliš, da pogosto doživljanje tesnobe in jeze škodujejo zdravju?	15
Tabela 18: Meniš, da lahko jok reši probleme?	16
Tabela 19: Meniš, da imaš dovolj prijateljev?	16
Tabela 20: Ali lahko svojim prijateljem zaupaš?.....	16
Tabela 21: Meniš, da so odnosi s tvojimi prijatelji takšni, kot si želiš?	17
Tabela 22: Kdo je zate prijatelj?	17
Tabela 23: Kako dobro poznaš najboljšega/o prijatelja/ico?	18
Tabela 24: Veruješ v pravo ljubezen med partnerjema?.....	18
Tabela 25: Ali je romantična ljubezen potrebna za kvalitetno življenje?.....	19
Tabela 26: Bi lahko ljubil/a samo eno osebo vse življenje?.....	19
Tabela 27: Kakšna se ti zdi ljubezen med moškim in žensko?.....	20
Tabela 28: Kakšna se ti zdi ljubezen med moškim in moškim?	20
Tabela 29: Kakšna se ti zdi ljubezen med žensko in žensko?	21
Tabela 30: Meniš, da so odnosi med ljudmi danes dobri?	21

Tabela 31: Kaj je tebi važnejše:.....	22
Tabela 32: Meniš, da je v ljubezni nujno potrebno prijateljstvo?	22
Tabela 33: Meniš, da bi ljudje okoli tebe razumeli tvoje probleme, če bi jim jih zaupal?	23
Tabela 34: Ali meniš, da si dovolj poučen/a o tem, kako živeti in reševati probleme?	23
Tabela 35: Ali lahko rešuješ svoje probleme sam/a?	24
Tabela 36: H komu se zatečeš, če imaš problem?	24
Tabela 37: Se večkrat počutiš osamljenega/no?	25
Tabela 38: Kaj storiš, ko si osamljen/a?.....	25
Tabela 39: Kje se počutiš bolj prijetno?.....	26
Tabela 40: Kako doživljaš občutke razočaranja?	26
Tabela 41: Meniš, da si si z razočaranjem pridobil izkušnje?	27
Tabela 42: Meniš, da s samodisciplino dosežeš notranji mir?	27
Tabela 43: Ali veliko razmišljaš o življenju?	28
Tabela 44: Ali meniš, da dobro poznaš samega sebe?	28
Tabela 45: O čem največ razmišljaš?	29
Tabela 46: Meniš, da si drugačen od ostalih ljudi?	29
Tabela 47: Meniš, da je sreča pomembna v življenju?	30
Tabela 48: Kaj je zate pot do sreče?	30
Tabela 49: Kaj tebi pomeni notranji mir?	31
Tabela 50: Meniš, da ti sreča lahko prinese uspeh v življenju?.....	31
Tabela 51: Ali lahko sočustvuješ s človekom, ki je v nesreči?	32
Tabela 52: Ali čutiš, da moraš nuditi pomoč tistim, ki jo potrebujejo?.....	32

1 UVOD

Odraščanje je najbolj občutljivo obdobje v življenju posameznika, v katerem se ne oblikuje le telo, temveč se razvija tudi njegova osebnost. Na svoji poti do odraslosti se srečuje s čustvenimi težavami in stiskami, ki jih poskuša reševati na razne načine. Čustvene stiske, neuspeh v šoli, nerazumevanje staršev in prijateljev, neuslišana ljubezen, iskanje oziroma razvijanje svoje identitete in podobno lahko mladostniku mnogokrat predstavljajo nerešljiv problem. Mladostniki iščejo svoje mesto v družbi, na razočaranje, neuspeh, težave v šoli in nerazumevanje okolice se seveda odzovejo čustveno.

Najina mentorica je kot srednješolka leta 1985 opravila raziskovalno nalogo Problemi in čustva mladostnika. Anketirani srednješolci so danes odrasle osebe, stare okoli 55 let, nekateri verjetno že dedki in babice. Opraviti raziskovalno nalogo z enakimi vprašanji nama je pomenil velik izziv, še bolj pa je spodbudilo najino radovednost – ali se mladostniki po 37 letih spopadajo z enakimi oz. podobnimi težavami in stiskami, jih poskušajo reševati na podoben način, se v stiski obrnejo na družino, prijatelje, svetovalno službo na šoli ... Predvsem naju je zanimalo, ali se mladi danes srečujejo z več ali manj težavami na področju čustev in ali so bolj tolerantni do drugačnosti.

V 37 letih se je marsikaj spremenilo, svet je s pomočjo moderne tehnologije postal globalna vas. Dostop do raznovrstnih informacij je lažji, pojavila so se družabna omrežja, s tem pa tudi odtujenost. V teoretičnem delu so predstavljeni čustveni problemi, ki jih imajo mladostniki, ki vsekakor predstavljajo bolj ranljivo skupino v primerjavi z odraslimi. Pogosta uporaba spletnih medijev namreč posredno vpliva na to, da je med mladimi manj osebnega stika. Dodatno stisko je v današnjem obdobju povzročila tudi epidemija koronavirusa, ki je še dodatno povečala razvijanje in vzdrževanje socialnih odnosov s pomočjo tehnologije. Vsekakor pa moramo upoštevati tudi pozitivne lastnosti socialnih omrežij, ki ponujajo mladim pomoč v obliki klepetalnic in anonimnih klicev ter tako možnost svetovanja oziroma zaupanega pogovora o svojih stiskah s profesionalnimi osebami.

V empiričnem deli smo na vzorcu 312 dijakov 3. in 4. letnikov srednjih šol v Celju opravili raziskavo. Odgovore smo pridobili z anonimnim vprašalnikom, s pomočjo katerega smo pridobili mnenja mladostnikov glede stisk, s katerimi se srečujejo, ter način reševanja le-teh.

2 TEORETIČNI DEL

Mladostniki so že od nekdaj bili drugačni od drugih starostnih skupin; premladi za popolno samostojnost, a še vedno bolj odrasli kot otroci. Njihova telesa se hitro razvijajo tako fizično kot psihično. Te spremembe, skupaj z drugimi faktorji, kot so družba in družina, lahko povzročijo različne čustvene in psihološke motnje v adolescencnem obdobju človekovega življenja. Zaradi socialnih in političnih razmerij, vedno večjega vpliva različnih medijev in pritiska na današnjega mladostnika se zdi, da se čustveno stanje z vsako generacijo slabša - ampak, ali je to res? V tej raziskovalni nalogi smo poskušali dobiti čim bolj odkrite odgovore na različna vprašanja s pomočjo enakih oz. podobnih vprašanj iz raziskovalne naloge, ki je bila izvedena pred 37 leti. Menimo, da ima sodoben mladostnik veliko več čustvenih problemov kot mladostnik pred 37 leti. Že zaradi težavnega obdobja odraščanja so mladostniki veliko bolj ranljiva skupina kot odrasli. Prav tako je družba, predvsem prijatelji in sošolci, tesno povezana s čustvenim stanjem pri mladostnikih.

V letih pred (pre)pogosto uporabo interneta in socialnih omrežij so bili stiki najstnikov omejeni na ljudi, ki jih je mladostnik spoznal v šoli, v svoji okolici itd. Druženje se je dogajalo zunaj in v živo, občasno pa so komunicirali s telefonskimi klici in pismi, dandanes pa se mladi lahko družijo z neomejenim številom ljudi ne glede na čas, kraj ali da bi določene osebe sploh poznali. Socialna omrežja so se razširila na različne kategorije socializacije, najbolj pogosti so klepeti s pomočjo sporočil ali klicev. Obstajajo pa tudi omrežja, namenjena gledanju in objavljanju vizualnih, avdio in mešanih medijev, ki pogosto niso nadzirana glede lažnih informacij, primerne starosti uporabnika ter same sporočilnosti medija. Starši ali skrbniki vse prepogosto nimajo nadzora, kaj njihov otrok ali mladostnik gleda in objavlja, zato si lahko ta najbolj ranljiva skupina brez nadzora ogleduje lažne in pogosto neresnične posnetke, slike ali besedila, ne da bi razumeli namen in negativen učinek medijev. Prav tako lahko vsi z dostopom do spleta govorijo tako z znanci kot s tujci in so tako še dodatno ogroženi. Vedno bolj pogosto je opaziti, da s pomočjo anonimnosti na spletu vedno več ljudi izraža negativna čustva in komentarje, kar lahko zelo negativno vpliva na mladostnikovo samopodobo, razumevanje sveta in sebe (Štangelj, 2016).

Dodatni faktorji, kot so širjenje koronavirusa, karantena, šolanje na daljavo, negotovost glede prihodnosti planeta in mnogi drugi lahko povzročijo še toliko večji pritisk na mladostnike.

Stresne situacije lahko pogosto vodijo do pojava različnih čustvenih problemov, kot so depresija, povečana tesnoba, motnje pozornosti in podobno. Omenjene težave se lahko začnejo nenapovedano in njihovo stanje se lahko poslabša še hitreje, kot ga lahko skrbniki in učitelji zaznajo. Obstaja pa tudi svetla plat - s širjenjem socialnih omrežij in z možnostjo pogovora brez možnih posledic, ki obstajajo pri pogovoru v živo, lahko najstnik izpoveduje svoja čustva veliko lažje anonimni strokovni osebi na daljavo. Prav tako ima lažji dostop do informacij o svojih čustvih, o možnih rešitvah ter o tem, kako prepoznati različne probleme, preden se krizna situacija poslabša. Prav tako obstaja mnogo specifičnih povezav za samopomoč in pomoč v stiski v obliki telefonskih linij, spletnih klepetalnic, anonimnih možnosti za svoja vprašanja in za odgovore profesionalcev (Temlin, 2016).

Prav zaradi tega sklepamo, da je današnja generacija bolj odprta glede svojih čustev tako do prijateljev kot do raznih psihologov, psihiatrov in svetovalne službe na šoli. Pri iskanju pomoči mladostniki svoje čustvene težave lažje razkrijejo.

Današnja generacija mladih je bolj strpna do ljudi različnih ras, verske pripadnosti, spolnih orientacij, spola, sloga življenja ipd. S pomočjo medijev se lahko mladostniki lažje povežejo in sprejemajo drugačne (Levpušček, 2003).

Kljub razlikam v odraščanju in razvoju današnjih in nekdanjih mladostnikov pa ostaja nekaj podobnosti: prav tako kot današnji mladostniki so pogosto naleteli na nerazumevanje glede izbire svojih prijateljev, glasbe, odnosa do prihodnosti in podobno – podobni problemi mladostnikov se prelivajo iz generacije v generacijo.

“Danes veliko govorimo o mladini in pogosto slišimo pripombe, da nima vzorov, idealov in življenjskih ciljev. Mnogi obupano tožijo, da se današnja mladina izgublja v materialnem izobilju sodobnega življenja, pozablja pa na delovne vrednote” (Škorc & Prodan, 1985).

Depresija je pogosta bolezen, ki močno omejuje psihosocialno delovanje in zmanjšuje kakovost življenja. Leta 2008 je WHO uvrstila depresijo kot tretji vzrok bremena bolezni po vsem svetu in predvidela, da bo bolezen na prvem mestu do leta 2030. V praksi njeno odkrivanje, diagnosticiranje in upravljanje pogosto predstavljajo izziv (Malhi & Mann, 2018).

Znaki hude depresije pri mladostnikih se večinoma pojavijo:

Čustvene spremembe (Teen depression, 2021):

- občutki žalosti, ki lahko vključujejo uroke joka brez očitnega razloga
- frustracija ali občutek jeze, tudi zaradi majhnih zadev
- občutek brezupnega ali praznega
- razdraženo ali jezno razpoloženje
- izguba zanimanja ali užitka pri običajnih dejavnostih
- izguba zanimanja za družino in prijatelje ali konflikt z njimi
- nizka samozavest
- občutki ničvrednosti ali krivde
- fiksiranje na pretekle neuspehe ali pretirano samoobtoževanje ali samokritičnost
- izjemna občutljivost za zavrnitev ali neuspeh
- težave z razmišljanjem, s koncentracijo, sprejemanjem odločitev in spominjanjem stvari
- stalni občutek, da sta življenje in prihodnost mračna
- pogoste misli o smrti, umiranju ali samomoru

Spremembe vedenja (prav tam):

- utrujenost in izguba energije
- nespečnost ali preveč spanja
- spremembe v apetitu - zmanjšan apetit in izguba teže ali povečana želja po hrani in pridobivanje telesne mase
- uporaba alkohola ali drog
- vznemirjenost ali nemir – na primer ritem, stiskanje rok ali nezmožnost mirnega sedenja
- upočasnjeno razmišljanje, govor ali gibanje telesa
- pogoste pritožbe zaradi nepojasnjenih telesnih bolečin in glavobolov, ki lahko vključujejo pogoste obiske šolske medicinske sestre
- socialna izolacija
- slab šolski uspeh ali pogosta odsotnost iz šole
- manj pozornosti osebni higieni ali videzu
- jezni izbruhi, moteče ali tvegano vedenje ali druga vedenja
- samopoškodovanje – na primer rezanje, pretirano prebadanje ali tetoviranje
- izdelava samomorilnega načrta ali poskus samomora

Od vseh psiholoških dejavnikov, za katere se domneva, da vplivajo na športno uspešnost, pogosto šteje, da je anksioznost najpomembnejša. Vse bolj se priznava, da so se tradicionalne teorije anksioznosti in uspešnosti v športu slabo odrezale. Poleg tega je zdaj priznan pomen individualnih razlik v odzivih športnikov na anksioznost in za to heterogenost je bilo razvitih več teorij športne uspešnosti (Raglin & Hanin, 2000).

3 NAMEN RAZISKAVE

Namen raziskovalne naloge je ugotoviti, kako se mladi danes spoprijemajo s svojimi težavami, če se znajo soočati z njimi, kako dojemajo šolsko svetovalno službo in kaj za njih pomeni ljubezen ter nato te podatke primerjati z raziskavo iz leta 1985.

Podatke smo zbrali s pomočjo vprašalnika, na katerega so odgovarjali dijaki celjskih srednjih šol. Tako smo dobili vpogled na duševno zdravje mladostnikov in na način, kako dojemajo in poskušajo reševati svoje probleme ter rezultate primerjali z raziskavo iz leta 1985.

Hipoteze:

1. Mladi se znajo danes bolj odkrito pogovarjati o svojih čustvih v primerjavi z raziskavo iz leta 1985.
2. Mladi danes imajo več težav na področju čustev in obvladovanju le-teh.
3. Mladi danes so bolj odprti do drugačnosti.
4. Mladi danes so bolj pripravljeni pomagati sočloveku.
5. Mladi danes pogosteje obiskujejo svetovalno službo.

3.1 Metodologija

3.1.1 Raziskovalne metode

Metodologija empiričnega dela temelji na deskriptivni in kavzalno-neeksperimentalni metodi empiričnega pedagoškega raziskovanja.

3.1.2 Raziskovalni vzorec

Raziskava temelji na slučajnostnem in priložnostnem vzorcu 314 dijakov, ki obiskujejo srednjo šolo v Celju. Podatki so zbrani s kvantitativno tehniko anketnega vprašalnika.

Tabela 1: Število (f) in strukturni odstotki (f%) dijakov po letnikih

Šola	f	f%
Gimnazija Lava	11	4
Ekonomska šola Celje	34	1
Srednja šola za gostinstvo in turizem Celje	70	22
Srednja šola za kemijo, elektrotehniko in računalništvo	66	21
Srednja šola za storitvene dejavnosti in logistiko	1	0
Srednja šola za strojništvo, mehatroniko in medije	130	41
Skupaj	314	100

Iz podatkov v tabeli je razvidno, da je v raziskavi sodelovalo skupno 314 dijakov. Največ, in sicer kar 130 dijakov je s Srednje šole za strojništvo, mehatroniko in medije, 70 dijakov prihaja s Srednje šole za gostinstvo in turizem Celje, 66 s Srednje šole za kemijo, elektrotehniko in računalništvo, 34 dijakov z Ekonomske šole Celje, 11 z Gimnazije Lava in 1 s Srednje šole za storitvene dejavnosti in logistiko.

Tabela 2: Število (f) in strukturni odstotki (f%) dijakov po starosti

Starost	f	f%
16	14	4
17	136	43
18	142	45
19	19	6
20	3	1

skupaj	314	100
---------------	------------	------------

Največ anketiranih dijakov, in sicer 45 % je starih 18 let.

Tabela 3: Število (f) in strukturni odstotki (f%) dijakov po spolu

Spol	f	f%
Moški	151	48
Ženski	152	48
Neopredeljen	11	4
Skupaj	314	100

48 % anketirancev je moških, enako je število žensk, 4 % dijakov pa se je glede spola opredelilo kot neopredeljeni.

3.1.3 Postopek zbiranja podatkov

3.1.3.1 Organizacija zbiranja podatkov

Vprašalnik je bil sestavljen na podlagi raziskovalne naloge iz leta 1985 ter pregledan in odobren s strani mentoric. Podatke smo zbirali od 23. novembra 2021 do 10. januarja 2022 s pomočjo spletne ankete »EnKlikAnketa«. Anketa, ki je anonimna, je sestavljena iz zaprtega in odprtega tipa vprašanj. Vprašalnik je bil deljeno poslan dijakom preko elektronske pošte.

3.1.3.2 Vsebinsko-metodološke značilnosti instrumentov

Vprašalnik je zajemal skupno 55 vprašanj, ta pa se delijo na 2 sklopa. V prvem sklopu so vprašanja za pridobivanje podatkov o vzorcu glede na šolo, ki jo obiskujejo dijaki, njihovo starosti in spol.

Drugi sklop zajema vprašanja, namenjena testiranju hipotez. Vseboval je vprašanja odprtega in zaprtega tipa, s poudarkom na zaprti tip zaradi lažjega procesiranja informacij.

3.2 Statistična obdelava podatkov

S pomočjo EnKlikAnketa smo pridobili strukturne odstotke, s pomočjo katerih smo primerjali rezultate raziskave iz leta 2022 z rezultati raziskave iz leta 1985.

4 REZULTATI IN INTERPRETACIJA

Analiza zbranih podatkov v sklopu zajema skupno 52 vprašanj, ki sovpadajo z vprašanji raziskave iz leta 1985.

Vprašanje 4: Si že kdaj bil/a pri svetovalni/emu delavki/cu?

Tabela 4: Si že kdaj bil/a pri svetovalni/emu delavki/cu?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	169	54 %
Ne	145	46 %
Skupaj	314	100 %

V primerjavi z raziskavo iz leta 1985 se je v letu 2022 obisk dijakov pri svetovalni službi povečal za nekaj več kot 35 %.

Vprašanje 5: Če si, ali si bil/a zadovoljen/a z njegovo/njeno pomočjo?

Tabela 5: Če si, ali si bil/a zadovoljen/a z njegovo/njeno pomočjo?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	155	49 %
Ne	81	26 %
Delno	78	25 %
Skupaj	314	100 %

Na vprašanje glede kvalitete pomoči svetovalne službe so odgovarjali samo tisti dijaki, ki so svetovalno službo že obiskali. V primerjavi z raziskavo iz leta 1985, kjer je bilo zadovoljnih le 28 % dijakov, jih je v letu 2022 bilo zadovoljnih kar 49 %. Procent nezadovoljnih dijakov pa se je v letu 2022 povečal za približno 7 %.

Vprašanje 6: Ali je pomembno, katerega spola je svetovalni delavec? Komu bi bolj zaupal/a?

Tabela 6: Ali je pomembno, katerega spola je svetovalni delavec? Komu bi bolj zaupal/a?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Moškemu	15	5 %
Ženski	106	34 %
Neopredeljenemu spolu	14	4 %
Ni pomembno	179	57 %
Skupaj	314	100 %

V letu 2022 je 57 % anketirancev je odgovorilo, da spol svetovalnega delavca ni pomemben, kadar gre za zaupanje in prav tako je menilo tudi 68 % anketirancev v raziskavi iz leta 1985.

Vprašanje 7: Meniš, da je svetovalnih delavcev:

Tabela 7: Meniš, da je svetovalnih delavcev:

Odgovori	frekvenca	odstotek
Premalo	140	45 %
Preveč	23	7 %
Dovolj	151	48 %
Skupaj	314	100 %

V primerjavi z raziskavo iz leta 1985 je v letu 2022 48 % anketirancev menilo, da je svetovalnih delavcev dovolj, kar je menilo tudi 52 % anketirancev leta 1985.

Vprašanje 8: Meniš, da osebnost svetovalne/ga delavke/ca vpliva na kvaliteto pomoči, ki jo nudi?

Tabela 8: Meniš, da osebnost svetovalne/ga delavke/ca vpliva na kvaliteto pomoči, ki jo nudi?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	293	93 %
Ne	21	7 %
Skupaj	314	100 %

V raziskavi iz leta 1985 je bilo 73 % anketirancev mnenja, da osebnost svetovalnega delavca vpliva na kvaliteto pomoči. V letu 2022 se je s tem strinjalo kar 93 % anketirancev.

Vprašanje 9: Kje bi po tvojem mnenju lahko potekalo kvalitetno psihološko svetovanje?

Tabela 9: Kje bi po tvojem mnenju lahko potekalo kvalitetno psihološko svetovanje?

Odgovori	frekvenca	odstotek
V naravi	96	31 %
V znanstveni ambulanti	6	2 %
V prostoru, ki izgleda kot soba v stanovanju	164	52 %
V šoli	29	9 %
Drugo	19	6 %
Skupaj	314	100 %

V letu 1985 je v raziskavi 49 % anketirancev odgovorilo, da bi kvalitetno psihološko svetovanje morale potekati v naravi, a v letu 2021 je 52 % anketirancev je odgovorilo, da bi kvalitetno psihološko svetovanje morale potekati v prostoru, ki izgleda kot soba v stanovanju.

Vprašanje 10: Meniš, da bi tudi ljudje z manjšimi problemi morali k svetovalni/emu delavki/cu?

Tabela 10: Meniš, da bi tudi ljudje z manjšimi problemi morali k svetovalni/emu delavki/cu?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	182	58 %
Ne	132	42 %
Skupaj	314	100 %

V raziskavi leta 1985 je 84 % anketirancev menilo, da bi naj ljudje z manjšimi problemi obiskali svetovalno/ega delavko/ca, medtem ko je leta 2022 26 % manj, torej 58 % anketirancev enakega mnenja.

Vprašanje 11: Ali kdaj doživljaš občutek tesnobe?

Tabela 11: Ali kdaj doživljaš občutek tesnobe?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Pogosto	104	33 %
Občasno	71	23 %
Redko	82	26 %
Nikoli	57	18 %
Skupaj	314	100 %

Kar 33 % anketirancev je odgovorilo, da pogosto doživljajo občutek tesnobe.

Vprašanje 12: Če da, kaj storiš, ko doživljaš občutek tesnobe?

Tabela 12: Če da, kaj storiš, ko doživljaš občutek tesnobe?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Iščem samoto	104	33 %
Poskušam zanikati/zatirati tesnobo	77	25 %
Iščem pomoč sočloveka	40	13 %
Drugo	53	17 %
skupaj	274	87 %

V raziskavi leta iz 1985 je 63 % anketirancev odgovorilo, da, kadar imajo občutek tesnobe, iščejo pomoč pri sočloveku, leta 2022 pa je 33 % anketirancev na isto vprašanje odgovorilo, da iščejo samoto. Pri odgovoru »drugo« so mladostniki v raziskavi 2022 odgovorili tudi, da se takrat zamotijo z glasbo, se zjočejo, se ukvarjajo s športom, igrajo igrice ali vzamejo pomirjevalo .

Vprašanje 13: Kaj je najpogosteje vir tvoje tesnobe?

Tabela 13: Kaj je najpogosteje vir tvoje tesnobe?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Šola	170	54 %
Družina/domače okolje	25	8 %
Družba	32	10 %
Drugo	51	16 %
Skupaj	278	89 %

54 % anketirancev je odgovorilo, da je najpogosteje vir njihove tesnobe šola, ravno tako so anketiranci leta 1985 postavili šolo kot vir tesnobe na prvo mesto, in sicer 32 % anketirancev.

Pri odgovoru »drugo« so dijaki v raziskavi 2022 navedli: prihodnost, učitelji, življenje nasploh, alkohol in množica ljudi.

Vprašanje 14: Se kdaj jeziš?

Tabela 14: Se kdaj jeziš?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Pogosto	86	27 %
Občasno	126	40 %
Redko	83	26 %
Nikoli	10	3 %
skupaj	305	97 %

40 % anketirancev je odgovorilo, da se občasno jezijo, enako je odgovorilo kar 72 % anketirancev v raziskavi leta 1985.

Vprašanje 15: Kaj storiš, kadar si zelo jezen/a?

Tabela 15: Kaj storiš, kadar si zelo jezen/a?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Postanem agresiven/a	55	27 %
Skušam se pomiriti	168	40 %
Takšnega položaja ne obvladam	28	26 %
Drugo	39	3 %
skupaj	290	92 %

V letu 2021 se 40 % anketirancev skuša pomiriti, kadar so zelo jezni. Leta 1985 se je prav tako 65 % anketirancev poskušalo umiriti, kadar so občutili jezo. Pri odgovoru »drugo«, so mladostniki v raziskavi leta 2022 navedli, da, ko so jezni, poslušajo glasbo, jedo čokolado,

kričijo, udarijo v steno, vzamejo pomirjevala, gredo na trening ali se zjočejo. Leta 1985 pa so mladostniki navedli, da se takrat zaprejo vase, razbijajo, se zderejo ali se na tiho jezijo.

Vprašanje 16: Ali kdaj jočeš?

Tabela 16: Ali kdaj jočeš?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Pogosto	73	23 %
Občasno	72	23 %
Redko	90	29 %
Nikoli	68	22 %
skupaj	303	96 %

29 % anketirancev je dogovorilo, da redko jočejo, v primerjavi z raziskavo iz leta 1985 pa je kar 83 % anketiranih dijakov odgovorilo, da jočejo občasno.

Vprašanje 17: Misliš, da pogosto doživljanje tesnobe in jeze škoduje zdravju?

Tabela 17: Misliš, da pogosto doživljanje tesnobe in jeze škodujejo zdravju?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	266	85 %
Ne	37	12 %
skupaj	303	96 %

85 % anketirancev je odgovorilo, da pogosto doživljanje tesnobe in jeze škoduje zdravju, na isto vprašanje pa je odgovorilo 63 % anketirancev iz leta 1985.

Vprašanje 18: Meniš, da lahko jok reši probleme?

Tabela 18: Meniš, da lahko jok reši probleme?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	41	13 %
Ne	138	44 %
Delno/začasno	124	39 %
skupaj	303	96 %

44 % anketirancev je odgovorilo, da jok ne more rešiti problemov.

Vprašanje 19: Meniš, da imaš dovolj prijateljev?

Tabela 19: Meniš, da imaš dovolj prijateljev?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	261	83 %
Ne	42	13 %
skupaj	303	96 %

83 % anketirancev je odgovorilo, da ima dovolj prijateljev, tako je tudi menilo tudi 86 % anketirancev iz leta 1985.

Vprašanje 20: Ali lahko svojim prijateljem zaupaš?

Tabela 20: Ali lahko svojim prijateljem zaupaš?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	251	80 %
Ne	52	17 %
Skupaj	303	96 %

80 % anketirancev je odgovorilo, da lahko zaupajo svojim prijateljem.

Vprašanje 21: Meniš, da so odnosi s tvojimi prijatelji takšni, kot si želiš?

Tabela 21: Meniš, da so odnosi s tvojimi prijatelji takšni, kot si želiš?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	174	55 %
Ne	30	10 %
Delno	99	32 %
Skupaj	303	96 %

55 % anketirancev je odgovorilo, da imajo odnose s prijatelji takšne, kot si želijo, medtem ko je leta 1985 52 % anketirancev menilo, da so odnosi le deloma takšni, kot so si želijo.

Vprašanje 22: Kdo je zate prijatelj?

Tabela 22: Kdo je zate prijatelj?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Oseba, ki mi dela družbo	15	5 %
Oseba, na katero se lahko zanesem	238	76 %
Oseba, ki mi pomaga	13	4 %
Drugo	37	12 %
skupaj	303	96 %

Leta 2022 je 76 % anketirancev odgovorilo, da je prijatelj oseba, na katero se lahko zanesejo, enako je menilo 24 % anketirancev iz leta 1985. V raziskavi leta 2022 so mladostniki pod »drugo« dodali, da je pravi prijatelj nekdo, ki ga sprejema, nekdo, ki pomaga brez zadržkov, nekdo, ki gre zraven v gostilno, nekdo, ki je zaupanja vreden ter nekdo, ki podpira.

Vprašanje 23: Kako dobro poznaš najboljšega/o prijatelja/ico?

Tabela 23: Kako dobro poznaš najboljšega/o prijatelja/ico?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Zelo dobro	223	71 %
Zadostno	55	18 %
Nič	6	2 %
Skupaj	284	90 %

Leta 2022 je 71 % anketirancev odgovorilo, da zelo dobro poznajo svoje prijatelje. Istega mnenja je bilo 64 % anketirancev iz leta 1985.

Vprašanje 24: Veruješ v pravo ljubezen med partnerjema?

Tabela 24: Veruješ v pravo ljubezen med partnerjema?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	232	74 %
Ne	52	17 %
skupaj	284	90 %

74 % anketirancev verjame v pravo ljubezen, po drugi strani pa 60 % anketirancev iz leta 1985 meni, da je prava ljubezen odvisna od partnerja.

Vprašanje 25: Ali je romantična ljubezen potrebna za kvalitetno življenje?

Tabela 25: Ali je romantična ljubezen potrebna za kvalitetno življenje?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	182	58 %
Ne	102	32 %
Skupaj	284	90 %

Leta 2022 je 58 % anketirancev je odgovorilo, da je romantična ljubezen potrebna za kvalitetno življenje.

Vprašanje 26: Bi lahko ljubil/a samo eno osebo vse življenje?

Tabela 26: Bi lahko ljubil/a samo eno osebo vse življenje?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	226	72 %
Ne	58	18 %
Skupaj	284	90 %

72 % anketirancev je odgovorilo, da bi lahko ljubili samo eno osebo vse življenje.

Vprašanje 27: Kakšna se ti zdi ljubezen med moškim in žensko?

Tabela 27: Kakšna se ti zdi ljubezen med moškim in žensko?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Nekaj normalnega	156	50 %
Nekaj nemoralnega	3	1 %
Nekaj grdega in nenormalnega	3	1 %
Nekaj lepega	122	39 %
skupaj	284	90 %

Leta 2022 je 50 % anketirancev odgovorilo, da se jim zdi, da je ljubezen med moškim in žensko nekaj normalnega, leta 1985 pa je 62 % anketirancev menilo, da je ljubezen med moškim in žensko nekaj lepega.

Vprašanje 28: Kakšna se ti zdi ljubezen med moškim in moškim?

Tabela 28: Kakšna se ti zdi ljubezen med moškim in moškim?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Nekaj normalnega	111	35 %
Nekaj nemoralnega	58	18 %
Nekaj grdega in nenormalnega	56	18 %
Nekaj lepega	59	19 %
Skupaj	284	90 %

Leta 2022 je 35 % anketirancev odgovorilo, da se jim zdi ljubezen med moškim in moškim nekaj normalnega, medtem ko je leta 1985 kar 40 % anketirancev menilo, da je ljubezen med moškim in moškim nekaj nemoralnega.

Vprašanje 29: Kakšna se ti zdi ljubezen med žensko in žensko?

Tabela 29: Kakšna se ti zdi ljubezen med žensko in žensko?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Nekaj normalnega	109	35 %
Nekaj nemoralnega	60	19 %
Nekaj grdega in nenormalnega	37	12 %
Nekaj lepega	78	25 %
Skupaj	284	90 %

Leta 2022 je 35 % anketirancev odgovorilo, da se jim zdi ljubezen med žensko in žensko nekaj normalnega, enako je menilo 41 % anketirancev iz leta 1985.

Vprašanje 30: Meniš, da so odnosi med ljudmi danes dobri?

Tabela 30: Meniš, da so odnosi med ljudmi danes dobri?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	91	29 %
Ne	200	64 %
Pojasni	72	23 %
Skupaj	284	90 %

64 % anketirancev je odgovorilo, da odnosi med ljudmi danes niso dobri, kar so pojasnili s tem, da je na to vplivala korona, da je veliko neprijaznosti, da so ljudje preleni, preveč egoistični, da se preveč kregajo, niso potrpežljivi, so sebični, razdvojeni, zahrbtni ter dramatični.

Vprašanje 31: Kaj je tebi važnejše:

Tabela 31: Kaj je tebi važnejše:

Odgovori	frekvenca	odstotek
Duhovna ljubezen	130	41 %
Telesna ljubezen	42	13 %
Romantična ljubezen	112	36 %
Skupaj	284	90 %

Leta 2022 je 41 % anketirancev odgovorilo, da jim je pomembnejša duhovna ljubezen, isto je menilo 81 % anketirancev iz leta 1985.

Vprašanje 32: Meniš, da je v ljubezni nujno potrebno prijateljstvo?

Tabela 32: Meniš, da je v ljubezni nujno potrebno prijateljstvo?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	261	83 %
Ne	23	7 %
Skupaj	284	90 %

Letu 2022 je 85 % anketirancev odgovorilo, da je v ljubezni nujno prijateljstvo, enako je menilo 92 % anketirancev leta 1985.

Vprašanje 33: Meniš, da bi ljudje okoli tebe razumeli tvoje probleme, če bi jim jih zaupal?

Tabela 33: Meniš, da bi ljudje okoli tebe razumeli tvoje probleme, če bi jim jih zaupal?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	104	33 %
Ne	64	20 %
Ne vem	116	37 %
Skupaj	284	90 %

Leta 2022 37 % anketirancev dvomi, da bi ljudje okoli njih razumeli njihove probleme, enako je menilo 62 % anketirancev leta 1985.

Vprašanje 34: Ali meniš, da si dovolj poučen/a o tem, kako živeti in reševati probleme?

Tabela 34: Ali meniš, da si dovolj poučen/a o tem, kako živeti in reševati probleme?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	158	50 %
Ne	126	40 %
Skupaj	284	90 %

50 % anketirancev meni, da so dovolj poučeni o tem, kako živeti in reševati probleme.

Vprašanje 35: Ali lahko rešuješ svoje probleme sam/a?

Tabela 35: Ali lahko rešuješ svoje probleme sam/a?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Vedno	61	19 %
Pogosto	177	56 %
Redko	41	13 %
Nikoli	5	2 %
Skupaj	284	90 %

Leta 2022 56 % anketirancev meni, da lahko pogosto rešujejo svoje probleme sami, medtem ko je 76 % anketirancev leta 1985 je odgovorilo, da lahko svoje probleme le redko rešujejo sami.

Vprašanje 36: H komu se zatečeš, če imaš problem?

Tabela 36: H komu se zatečeš, če imaš problem?

Odgovori	frekvenca	odstotek
K staršem	61	19 %
K prijateljem	108	34 %
K svetovalni delavki/cu	5	2 %
K razredniku	2	1 %
K prijatelju/ici	46	15 %
Drugo	62	20 %
Skupaj	284	90 %

54 % anketirancev se, ko imajo problem, zateče k prijateljem, prav tako tudi 66 % anketirancev iz leta 1985. Pri odgovoru »drugo« so mladi v raziskavi 2022 navedli, da se zatečejo k mački, h glasbi, k samemu sebi in k online prijatelju.

Vprašanje 37: Se večkrat počutiš osamljenega/no?

Tabela 37: Se večkrat počutiš osamljenega/no?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	145	46 %
Ne	139	44 %
Skupaj	284	90 %

V raziskavi leta 1985 je 83 % anketirancev menilo, da se včasih počutijo osamljeni. V raziskavi leta 2022 pa je le 46 % anketirancev izjavilo, da se počutijo osamljeni.

Vprašanje 38: Kaj storiš, ko si osamljen/a?

Tabela 38: Kaj storiš, ko si osamljen/a?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Poiščem si družbo	61	19%
Se zamotim z nečim	177	56 %
Poskušam se sprijazniti z nastalo situacijo	41	13 %
Drugo	5	2 %
Skupaj	284	90 %

Leta 2022 je 56 % anketirancev odgovorilo, da se, ko so osamljeni, z nečim zamotijo, medtem ko je 56 % anketirancev iz leta 1985 je odgovorilo, da si poiščejo družbo. Pri odgovoru »drugo« so dijaki v raziskavi 2022 navedli, da kadijo marihuano, uživajo droge, pokličejo fanta, igrajo igrice, se ukvarjajo s športom, jedo hrano ali jočejo.

Vprašanje 39: Kje se počutiš bolj prijetno?

Tabela 39: Kje se počutiš bolj prijetno?

Odgovori	frekvenca	odstotek
V samoti	72	23 %
V družbi staršev	15	5 %
V družbi prijateljev	132	42 %
V družbi partnerja	62	20%
V veliki množici	3	1 %
Skupaj	284	90 %

42 % anketirancev se počuti najbolj prijetno v družbi partnerja, a v letu 1985 je 46 % anketirancev menilo, da se bolj prijetno počutijo v samoti.

Vprašanje 40: Kako doživljaš občutke razočaranja?

Tabela 40: Kako doživljaš občutke razočaranja?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Zaprem se vase	128	45 %
Skušam biti čim več v družbi	52	18 %
Poiščem podporo pri osebi, ki jo poznam	87	31 %
Drugo	17	6 %
Skupaj	284	90 %

45 % anketirancev se ob razočaranju zapira vase, medtem ko je leta 1985 je 64 % anketirancev odgovorilo, da si poskušajo poiskati čim več družbe, kadar so razočarani. Leta 2022 so kot

»drugo« mladi navedli, da takrat jočejo, pijejo alkohol ali pa gledajo video posnetke na socialnih omrežjih.

Vprašanje 41: Meniš, da si si z razočaranjem pridobil izkušnje?

Tabela 41: Meniš, da si si z razočaranjem pridobil izkušnje?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	245	78 %
Ne	39	12 %
Skupaj	284	90 %

78 % anketirancev meni, da so z razočaranjem pridobili izkušnje.

Vprašanje 42: Meniš, da s samodisciplino dosežeš notranji mir?

Tabela 42: Meniš, da s samodisciplino dosežeš notranji mir?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	228	73 %
Ne	56	18 %
Skupaj	284	90 %

73 % anketirancev meni, da lahko s notranjim mirom dosežejo samodisciplino, enako je menilo 68 % anketirancev v letu 1985.

Vprašanje 43: Ali veliko razmišljaš o življenju?

Tabela 43: Ali veliko razmišljaš o življenju?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	257	82 %
Ne	27	9 %
Skupaj	284	90 %

Leta 2022 je 82 % anketirancev odgovorilo, da veliko razmišljajo o življenju, podobno je menilo 90 % anketirancev leta 1985.

Vprašanje 44: Ali meniš, da dobro poznaš samega sebe?

Tabela 44: Ali meniš, da dobro poznaš samega sebe?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	204	65 %
Ne	80	25 %
Skupaj	284	90 %

65 % anketirancev meni, da dobro poznajo samega sebe, enakega mnenja je bilo leta 1985 kar 79 % anketirancev.

Vprašanje 45: O čem največ razmišljaš?

Tabela 45: O čem največ razmišljaš?

Odgovori	frekvenca	odstotek
O sebi	61	19 %
O prijateljih	16	5 %
O družini	4	1 %
O partnerju/ici oz. ljubezni	53	17 %
O življenju	122	39 %
Drugo	28	9 %
Skupaj	284	90 %

39 % anketirancev največ razmišlja o življenju, medtem ko je leta 1985 46 % anketirancev odgovorilo, da največ razmišljajo o sebi. Leta 2022 so pod »drugo« navedli, da razmišljajo največ o denarju, šoli, prihodnosti, problemih, glasbi, alkoholu in marihuani.

Vprašanje 46: Meniš, da si drugačen od ostalih ljudi?

Tabela 46: Meniš, da si drugačen od ostalih ljudi?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	195	62 %
Ne	89	28 %
Skupaj	284	90 %

Interpretacija: 62 % anketirancev meni, da so drugačni od drugih ljudi. Pri pritrdilnem odgovoru so navedli, da so drugačni, ker so posebni, ker verjamejo v boga, ker so edinstveni, ker so srečni, ker so čustveni in ker so bolj veseli kot ostali ter imajo cilje in vedo, kaj si želijo v življenju. Pri odgovoru z ne pa so bili razlogi, da so vsi enaki, da so povprečni, da so običajni, da se zlijejo z družbo in da ne kažejo svojih problemov. Leta 1985 so mladi navedli, da so drugačni od drugih, ker so nori na dirke, ker so trmasti in zahtevni, ker so nori, ker ima vsak

svoje probleme in ker v večini situacij obvladajo sami sebe. Pri odgovoru z ne pa so komentirali, da zato, ker smo si vsi podobni.

Vprašanje 47: Meniš, da je sreča pomembna v življenju?

Tabela 47: Meniš, da je sreča pomembna v življenju?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	268	85 %
Ne	16	5 %
Skupaj	284	90 %

85 % anketirancev meni., da je sreča v življenju pomembna, enako je menilo 93 % anketirancev iz leta 1985.

Vprašanje 48: Kaj je zate pot do sreče?

Tabela 48: Kaj je zate pot do sreče?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Denar	139	49 %
Ljubezen	212	75 %
Služba	100	35 %
Znanje	118	42 %
Družba	157	55 %
Družina	176	62 %
Notranji mir	177	62 %
Drugo	29	10 %
Skupaj	284	90 %

Največ anketirancev, in sicer 75 % je izbralo, da je pot do sreče ljubezen. Tip vprašanja je bil odprt z možnostjo več odgovorov na osebo, zato je v tabeli prikaz odstotka anketirancev, ki se je odločil za posamezen odgovor. Pri odgovoru »drugo« so navedli, da je pot do sreče narava, zabava, glasba, marihuana, spiritualnost, potovanje, nogomet, živali in zunanji mir.

Vprašanje 49: Kaj tebi pomeni notranji mir?

Tabela 49: Kaj tebi pomeni notranji mir?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Zadovoljstvo	138	44 %
Sprostitev	118	38 %
Nič	15	5 %
Drugo	13	4 %
Skupaj	284	90 %

Največ anketirancev, in sicer 44 % meni, da notranji mir pomeni zadovoljstvo, medtem ko je letu 1985 49 % anketirancev povežalo notranji mir s sprostivjo. Leta 2022 so pri odgovoru »drugo« navedli ravnovesje, družba, samospoštovanje, kajenje marihuane in občutek varnosti. V raziskavi leta 1985 pa so mladi odgovorili, da ne vedo, kaj je notranji mir, a da jih zanima.

Vprašanje 50: Meniš, da ti sreča lahko prinese uspeh v življenju?

Tabela 50: Meniš, da ti sreča lahko prinese uspeh v življenju?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	261	83 %
Ne	23	7 %
Skupaj	284	90 %

83 % anketirancev meni, da sreča prinese uspeh v življenju, kar je zelo primerljivo z raziskavo iz leta 1985, kjer je 87 % anketirancev odgovorilo, da menijo, da jim sreča lahko prinese uspeh v življenju.

Vprašanje 51: Ali lahko sočustvuješ s človekom, ki je v nesreči?

Tabela 51: Ali lahko sočustvuješ s človekom, ki je v nesreči?

odgovori	frekvenca	odstotek
Da	244	78 %
Ne	40	13 %
Skupaj	284	90 %

78 % anketirancev je odgovorilo, da so sposobni sočustvovati s človekom v nesreči, kar je nekoliko manj kot v raziskavi iz leta 1985, ko je na enako vprašanje pritrnilo kar 97 % anketirancev.

Vprašanje 52: Ali čutiš, da moraš nuditi pomoč tistim, ki jo potrebujejo?

Tabela 52: Ali čutiš, da moraš nuditi pomoč tistim, ki jo potrebujejo?

Odgovori	frekvenca	odstotek
Da	261	83 %
Ne	23	7 %
Skupaj	284	90 %

83 % anketirancev je sposobnih nuditi pomoč ljudem, ki jo potrebujejo, medtem ko je leta 1985 kar 97 % anketirancev menilo, da čutijo, da morajo ponuditi pomoč tistim, ki jo potrebujejo.

5 Sklep

Skoraj štirideset let je minilo od raziskovalne naloge, s katero poskušamo primerjati letošnje rezultate raziskave. Generacije so v teh letih imele priložnost za korenite spremembe, a vprašanje ostaja: ali je sprememba pozitivna?

S pomočjo hipoteze smo sklepali, da imajo mladi danes več težav na področju čustev in pri obvladovanju le-teh. Na naše presenečenje moramo omenjeno hipotezo ovreči, saj rezultati in podatki iz naše raziskave ne kažejo, da bi jo lahko podprli. Pri odgovorih smo odkrili, da se je odstotek anketirancev, ki menijo, da občutijo jezo občasno, znižal za več kot 30 % glede na leto 1985. Prav tako se je znižal tudi odstotek mladih, ki priznavajo, da stiske rešujejo z jokom, in sicer je le 29 % anketirancev iz leta 2022 priznalo, da jočejo občasno v primerjavi z rezultatom iz leta 1985, ko je kar 83 % mladostnikov izjavilo, da se včasih razjočejo. Prav tako se je večina anketirancev iz leta 1985 strinjala, da jok ne more rešiti problemov. V letu 2022 15 % več anketirancev kot leta 1985 meni, da pogoste tesnobe in jeza škodujejo zdravju. Zato je logično zaključiti, da se je število mladostnikov, ki doživljajo težave s čustvi, zmanjšalo ali pa da glede njih niso tako odprti kot mladi leta 1985.

Z naslednjo hipotezo smo poskušali dokazati, da se mladi danes znajo bolj odkrito pogovarjati o svojih čustvih v primerjavi z letom 1985. Tudi to hipotezo smo morali ovreči, saj se je naša hipoteza dokazala kot napačna. Število anketirancev iz leta 2022, ki se s svojimi problemi zatečejo k prijateljem, se je v primerjavi z letom 1985 zmanjšalo za 12 %. Kar 56 % mladostnikov iz leta 2022 se pri občutku osamljenosti poskušajo zamotiti sami, medtem ko je kar 56 % mladostnikov leta 1985 raje poskušalo poiskati družbo, ko so bili v stiski.

Lahko pa potrdimo hipotezo, ki pravi, da so mladi bolj odprti do drugačnosti. V letu 2022 se je pokazalo, da 35 % anketirancev meni, da je ljubezen med istospolnima partnerja nekaj normalnega, medtem ko je leta 1985 41 % anketirancev menilo, da je istospolno partnerstvo normalno le med dvema ženskama, medtem ko je istospolno partnerstvo med moškima nemoralno, kar je leta 1985 menilo kar 45 % dijakinj in dijakov. Lahko torej potrdimo, da so mladi danes bolj odprti glede drugačnosti in istospolne usmerjenosti.

Hipoteze, da so mladi danes bolj pripravljeni pomagati sočloveku, ne moremo potrditi.

V letu 1985 je bilo 97 % anketirancev pripravljeno pomagati in sočustvovati s sočlovekom, medtem ko je ta odstotek v 2022 upadel za skoraj 20 %. Ti rezultati so precej nejasni, zato bi bilo potrebno izvesti še dodatno analizo, če bi želeli analizirati te podatke.

Zadnjo hipotezo, da današnja mladina obiskuje svetovalno službo bolj pogosto kot mladina iz 1985, lahko potrdimo. Ta hipoteza se je izkazala kot resnična, saj se je odstotek dijakov, ki obiskujejo svetovalno službo, v letu 2022 povečal za kar 35 %. Prav tako smo ugotovili, da se je za 21 % povečal odstotek tistih dijakov, ki so bili z iskanjem pomoči pri svetovalni službi zadovoljni. Tako v letu 2022 kot leta 1985 se je večina strinjala, da spol svetovalnega delavca ni pomemben, da jih je v stroki dovolj, vendar pa osebne lastnosti svetovalnega/ne delavca/ke vplivajo na kvaliteto pomoči mladostnikom v stiski. Mladostniki so v letu 1985 opisovali pomoč svetovalne službe kot nasvet, pogovor, pomoč v stiski, oziroma da svojo stisko lahko predstavijo v drugačni luči. Nekaj jih je imelo tudi negativno predstavo, in sicer, da v svetovalni službi strokovnjaki ne znajo pomagati. Podobno so delo svetovalne službe opisovali mladostniki tudi leta 2022, zanimivi pa so bili tudi odgovori, da so včasih svetovalni/e delavci/ke preveč vsiljivi, da bi morali delati manj po protokolu in imeti bolj življenjski pristop ter da včasih mlade preveč obsojajo ter jih tudi okregajo.

Torej, pokazalo se je, da je večina mladostnikov bolj odprta za spremembe in drugačnost, a malo manj pripravljena pomagati sočloveku. V stiski in težavah se raje umikajo v samoto, veseli nas pa dejstvo, da se več mladostnikov, ko so v stiski, obrne na šolsko svetovalno službo.

VIRI IN LITERATURA

- Levpušček, M. (2003). Psihosocialne značilnosti mladostnikov z različnim profilom osamosvajanja v odnosu do staršev. *Psihološka obzorja* 12, 4, 71-89.
- Malhi, G. S., & Mann, J. (2018). Depression. Pridobljeno iz <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0140673618319482>
- Raglin, J. S., & Hanin, Y. L. (2000). Competitive anxiety. *Emotions in sport* (str. 93–111). Washington, DC: First Street NE.
- Škorc, B., & Prodan, M. (1985). *Problemi in čustva mladostnikov*. Celje.
- Štangelj, E. (2016). Povezanost uporabe interneta z občutkom osamljenosti in depresivnostjo pri mladostnikih. Maribor.
- Teen depression*. (2021). Pridobljeno iz mayoclinic: <https://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/teen-depression/symptoms-causes/syc-20350985>
- Temlin, N. (2016). *Mladostniki in depresija*. Pridobljeno iz DKUM: <https://dk.um.si/Dokument.php?id=91685>